

ŞƏRƏFLİ

MÜƏLLİM

ÖMRÜ

Firəngiz müəllimlə ilk tanışlığım 2006-cı il fevralın 26-da olub. O zamandan 11 il keçməsinə baxmayaraq, hələ də o günü ən gözəl duyğularla xatırlayıram. Həyatda ehtəsadüflər baş verir ki, çox vacib insanlarla tanışlığa səbəb olur və yaddaşlara silinməz tarix kimi həkk olunur.

Həmin gün Xəzər Universitetində müəllim vəzifəsində çalışmaq üçün müraciət etmişdim. O zaman Firəngiz müəllim İngilis dili və ədəbiyyatı departamentinin müdiri vəzifəsində çalışırdı. Sənədlərə baxdıqdan sonra "interview" (müsahibə) üçün dəvət olundum. Firəngiz müəllim mənimlə ümumi söhbətdən sonra "demo lesson" (sınaq dərsi) keçməyimi üçün vaxt təyin etdi.

Həyəcanlı idim. "Demo lesson" günü bir çox əməkdaşlar qarşısında Xəzər Universitetində müəllim işləmək şərəfini qazanmaq üçün dərs nümayiş etdirməli idim. Həyəcanıma dəstək olmaq üçün hətta ailə üzvlərim də mənimlə bərabər Xəzər Universitetinə gəldi. "Demo lesson" başladı. Firəngiz müəllimlə bağlı bu gün də xatırladıqları belə bir məqam var. "Demo lesson" davam edərkən əməkdaşlardan biri Firəngiz müəllimi dəhlizə çağırır və onunla bir məsələni müzakirə etmək istədiyini bildirir. Firəngiz müəllim cavabında "hazırda vaxtım yoxdur və içəridə sınağa gəlmiş müəllim maraqlı dərs keçir, ona qulaq asmalıyam" - deyir. Bəli, Firəngiz müəllimi məsuliyyətli, işinə məhəbbət və ciddiyyətlə yanaşan və ən əsası Xəzər Universitetinə can yandıran insan kimi tanıdan məqamlardan birini qeyd etdim.

Lakin bu, sadəcə biridir...

Xəzər Universitetində 2006-cı il mart ayının 6-da rəsmi olaraq işə başladım. Mühəndislik fakültəsində "çətin" adlanan bir qrupu Firəngiz müəllim dərs demək üçün mənə tapşırırdı və söylədi: "Əgər bu qrupun öhdəsindən gəlsən, Xəzər Universitetində çalışmaya davam edəcəksən". Və o gündən, qeyd etdiyim kimi, artıq 11 il ötür. Bu illər ərzində təcrübəli müəllim olaraq yetişməyimdə Firəngiz müəllimin interaktiv dərslərində iştirakımın rolu dənılmazdır, həm də onunla daha yaxından tanış oldum...

Firəngiz xanım müəllim və tərcüməçi peşəsinə təsadüfən seçməmiş, hələ orta məktəp illərindən ingilis dilinə dərin maraq göstərmişdir. O günləri belə xatırlayır Firəngiz xanım: "8-ci sinifdə təhsil alırdım. Sevimli pedaqoq-alim, professor Fikrət Seyidov bizim 199 nömrəli məktəbdə dərs deyirdi. İngilis dilini bilməyim onun diqqətindən yayınmamışdı. İnstitutda ədəbi-bədii gənc keçiriləndə mənə də dəvət etdi. Hamımızın ehtiram göstərdiyi, o vaxtlar dekan vəzifəsində çalışan aziz müəllimimiz İsmixan Rəhimov çıxışımı bəyəndiyini bildirdi, "yolunu gözləyirik, qızım" - dedi. İki ildən sonra sənədlərimi Azərbaycan Xarici Dillər İnstitutunun (indiki Azərbaycan Dillər Universiteti) ingilis dili fakültəsinə təqdim etdim. İmtahanlardan yüksək qiymət alıb, tələbə adına layiq görüldüm."

Firəngiz xanım 1970-ci ildə ali məktəbi fərqlənmə diplomu ilə bitirir və təyinat komissiyasının qərarı ilə burada müəllimliyə başlayır. Adətən, bu

gözlənilməz şans hər kəsə nəsib olmur.

Müəllimləri Firəngizin tezliklə alimlik elmi dərəcəsi alacağına inanırdılar. Artıq o, "Şekspir Azərbaycan poeziyasında" mövzusunda namizədlik dissertasiyasını müdafiə etmək ərəfəsində idi. Həyat isə Firəngiz xanımın yaradıcı, elmi axtarırlarının üstündən xətt çəkdi. Həyat yoldaşı avtomobil qəzasına düşdü, hər an ölümə üz-üzə dayandı. Ailənin bütün qayğısını o çəkməli oldu. Firəngiz xanımın yaddaşından: "Elmə nə qədər dərinəndən bağlansam da, dənca gedə bilməzdim, çünki uşaqlarıma, ailəmə məhəbbətim bundan qat-qat üstün idi. Müəllimliyə gəldikdə isə, Allah bunu mənə çox görmədi. Çəkdiyimiz zəhmət hədəf getmədi, gec də olsa, həyat yoldaşım sağaldı. Bundan sonra əl-qolum açıldı, işə həvəsim artdı. Həyatda yaxşı insanlar çoxdur. Dənə-dənə minnətdarlığımı bildirirəm ki, onlar dar, çətin günlərimizdə ailəməzə mənəvi köməklik göstərdilər."

Firəngiz xanım 1990-cı ildə ABŞ-ın "İnsan hüquqları araşdırmaları idarəsi"ndə tərcüməçi işləyir. Bir il sonra isə o, Xəzər Universitetinin ingilis dili kafedrasında baş müəllim vəzifəsində işləmək üçün dəvət alır. Etiraz etmir. Elə ilk günlərdən dərin biliyi, yüksək qabiliyyəti və təşkilatçılıq bacarığı sayəsində kollektivdə böyük nüfuz qazanır. Elmi, mədəni-kütləvi tədbirlərdə iştirak edərək, fərqlənməyə başlayır. Xüsusilə, ABŞ və Böyük Britaniya səfirlikləri ilə görüşlərdə ingilis dilinin inceliklərini dərinəndən bildiyini nümayiş etdirir.

1994-cü ilin baharında ilk təcrübə mübadiləsinə dəvət alan Firəngiz xanım ABŞ-ın Kaliforniya ştatının Los-Anceles şəhərindəki universitetin həm "tələbəsi", həm də "müəllimi" olur. Bu azərbaycanlı xanımın ingilis dilində səlil danışması, onun leksikasını, qrammatikasını, fonetikasını mükəmməl bilməsi əcnəbi elm adamlarını heyran edir. Elə həmin ilin payızında Kolorado ştatının Bolder Universitetində ikinci dəfə təcrübə mübadiləsi keçir. Öztünün və həmkarlarının dediyi kimi, ən dəyərlı işi Vaşinqtonda olanda görüb. Xəzər Universitetinin "Qadın araşdırmaları" mərkəzinin göndərişilə ABŞ-ın paytaxtında fəaliyyət göstərən "Global bacılıq" institutunda bir ay çalışın Firəngiz xanım "Hüquqlarımızın tələbi" adlı kitabı Azərbaycan dilinə tərcümə edir. Hazırda bu kitabdan respublikamızda fəaliyyət göstərən bir sıra qadın təşkilatları faydalanır.

1996-cı ilin aprel ayında Avstriyanın Zalsburq şəhərində təcrübə mübadiləsi keçən Firəngiz xanım burada da elmi-praktiki çıxışlarına görə rəğbətə qarşılanır. 2001-ci ilin yanvar-fevral aylarında Böyük Britaniyanın Notingem şəhərində təcrübə mübadiləsində olarkən Firəngiz xanım "Təhsildə keyfiyyət" seminarında iştirak edib.

Böyük Britaniyanın Azərbaycandakı səfirliyi ilə sıx əlaqə saxlayan Firəngiz xanıma səfirliyin Ali Diplomatik Xidmət Şöbəsinə işləməyə gələn diplomatlardan Azərbaycan və rus dillərindən imtahan götürmək kimi məsuliyyətli bir iş tapşırılıb. Hazırda 14 xarici diplomat bu sınaqdan uğurla çıxıb. Firəngiz xanım ingilis dili xaricilər üçün ilk "Azərbaycan dili" dərsliyinin müəlliflərindən biridir.

Firəngiz xanım bədii tərcümə ilə də məşğul olur. Özü də bədii nümunələri doğma dilimizdən ingilis dilinə çevirir. O, səbəbini belə izah edir: "Çoxları tərcümə işinə başlayan kimi Şekspiri, Bayronu dilimizə çevirir. Onsuz da bu dahilərin əsərləri dəfələrlə tərcümə edilib. Özgələri təmtəqimiz kimi özü-müzümlüləri də tanımaq hər birimizin vətəndaşlıq borcudur. Bu məqsədlə Əli Kərimin, Hüseyn Arifin, Bəxtiyar Vahabzadənin, Nəriman Həsənzadənin, Zəlimxan Yaqubun şeirlərini Şekspirin dilinə çevirmişəm. Tərcüməçi həmkarlarımın fikrincə, heç də pis alınmayıb. Hörmətli başçımız, professor Hamlet İsa-xanlımın Türkiyədə çap olunmuş "Təzadlar" kitabına rəy yazmışam, "Yaşamağa nə var ki", "Təzadlar yadındam" və bir çox seçilmiş şeirlərini ingilis dilinə tərcümə etmişəm."

Firəngiz xanım ötənləri yada salır, inamla bildirir ki, haqqı var öztünü xoşbəxt sansın. Səbəbini soruşanda belə cavab verdi: "Xoşbəxt ailə sahibiyəm, sevimli Xəzərim və orada çalışan dəyərlı dostlarım, həmkarlarım var. Xəzər Universitetini qurtaran tələbələr arasında yüksək vəzifə sahibləri və elmi yaradıcı axtarırları ilə ad-san qazanan alimlər var."

Tədbirlərdə və universitet şənliklərində Firəngiz xanımın yanında əyləşmək ayrı bir zövqdür. Zarafatları ilə ruhumuzu oxşayan Firəngiz xanım "İngilis dili və ədəbiyyatı departamentinin enerji mənbəyidir" desək, yanılmarıq.

Firəngiz xanıma uğurlar arzu edirəm. Həmişə belə şən, gözəl qalmasını diləyirəm. Ad güntünüz mübarək olsun, aziz Firəngiz xanıml!

Milana Abbasova,

*İngilis dili və ədəbiyyatı departamentinin
alt programlar üzrə koordinatoru*